

הלכות סוכה סימן תרלט

קג באר הגולה

תרלט דיני ישיבת סוכה. ובו ח' סעיפים:

א משנה סוכה כ"ט
ב גרמאח ס
ג ממלא דרכה
ד ס כ"ט

א [א] (א) כיצד מצות (ה) ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושותה (ב) וישן (ג) ומטייל (טור) ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום בין בלילה כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה וכל ז' ימים עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע כיצד כלים הנאים ומצעות הנאות בסוכה יוכלו שתייה (ג) כגון אשישות וכוסות בסוכה (ד) * אבל כלי אכילה (ג) [ג] (ה) (לאחר אכילה) (טור) כגון קדירות וקערות (ו) חרץ לסוכה (ז) המנורה בסוכה (ח) ואם היתה סוכה קטנה מניחה חרץ לסוכה.

שערי תשובה

[ה] כיצד מצות כו'. וכמו ברי"ג בשם מו"ה שהיא תשובת רבינו האי גאון שכתב ח"ל שלא לחס או שותפים שאין להם מקום לעשות סוכה גדולה ועשו סוכה קטנה שאינה מספקת לכולם והשיב לענין אכילה יכול כ"ח לבדו לאכול זה אחר זה אבל לענין שינה זה יסן לילה אחת חוה יסן לילה אחת. ואם חסידה עליהם המנהג ח"כ אם זה יסן מקצת הלילה חוה מקצת ואם שומרי גוונא פטורים מרי"ג מי שאין לו מקום ליסן בסוכה עכ"ל ומהו ראה למ"ש לקמן סי' מר"מ אות ה' בשם הח"י חרע אחת ע"ש: [ג] לאחר. ענה"ט ועיין ברי"ג שכתב בשם רבנו אומיר הסרימו שאין להביא הקדירה בסוכה ולערות החבציל

מקדירה ג"ל. ואם הכניס כלי מאכל לא נפסלה הסוכה בכך ב"ח.

ביאור הלכה

* אבל כלי אכילה וכו'. עיין גמ"כ מש"כ כד או דלי שזואצין זו מים כ"כ מ"א והוא מהגמרא דאמר תלבו ושחיל בר ממטללחא ופירש"י שחיל הוא דלי של עץ ולא מקשה ע"ז מהא דאיתא במשנה כ"ז ע"כ שהיה לו לר"ג ב' טופטופ והי' של מים ואמר העולם לסוכה דהכא מיירי לאחר שנתשמע בהם דהו' שלא לנודד ודומיא דאמר רבא חסא מאמי מיכלא בר ממטללחא ופירש"י לאחר שאכלו צריך להוסיף לתוך ואח"כ מלאמי דברי נספר ערוך לגר ע"ש:

(ד) ראו למעט זה דברי חול ולדבר זה כ"ח קדושה ותורה וכ"ש שיהיה זהיר מלדבר שם לשה"ר ורכילות ושאר דיבורים האסורים: (ג) כגון אשישות וכוסות. ואפילו הן (ה) של חרס. ואפילו לאחר שמה (ו) שאין נמאסין כמו כלי אכילה (ז) ועוד דאין קבע לשמיה ומזוי הוא ששומה כמה פעמים ביום: (ד) אבל כלי אכילה וכו'. וכלים (ח) שמהיין כהן קמם והעריכות שלשין בהם וכלים של בשמים שאין דרך להזקין דירתו רק צימ החנון הכל בכלל כלי אכילה הן וכן כד או דלי שזואצין זו מים מן הנהר הכל חוץ לסוכה וכלל הדבר כל שאין דרכו להיות דירתו שדר זה אין לו להזיק בסוכה: (ה) לאחר אכילה כגון קדירות וקערות. מלשון זה (ט) משמע לכאורה דבעת אכילה גם קדירות מותר להכניסן לסוכה ולערות לתוך הקערה והעולם נוהגין מהקדירה להכניסן לתוך הסוכה אף קודם אכילה ונראה דחששו לדעת (י) המחמירין בקדירה בכל גווני (יא) ואפשר דגם דעת השו"ע כן הוא ונפרט מי שאין דרכו גם צימו להביא הקדירה לשולטנו אלא מערה לתוך הקדירה צימ החנון (יב) צדאי יש ליחר בהן ומ"מ מי שאין לו כלי וצריך לאכול מן הקדירה מותר להכניסו [ח"א]: (ו) חרץ לסוכה. ומ"מ דיעבד (יג) אם הכניס בסוכה כלי מאכל או עשה זה שמיש צוי אין נפסלת הסוכה בכך [אחרונים]: (ז) המנורה בסוכה. והנהגה (יד) שלא להכניס נר של חרס לסוכה (טו) וכן מקדה של חרס (טז) ואפילו חרץ אין כ"כ (יז) ומלפני בקויוא דין כלי וכו"כ יש כלי ומוחר: (ח) ואם היתה סוכה קטנה וכו'. אפילו (יח) אינה מלונגמת בשעורה אלא שהיא קטנה כ"כ בענין שיש לחוש שמה יתקרב הגר לדופני הסוכה ומלחו בהן האור (יט) ומשרף סוכתו צריך להציתה (כ) חוץ לסוכה אפילו היא של זהב ואם מטעמו הוא מטעמו כשאוכל שלא במקום הגר יש להקל כשיעמיד הגר

שער הציון

(א) ח"א בסוף כלל קמ"ו וע"ש ג"ח שמקורו הוא מדברי המ"א בריש הסיומן ולא אבין דהרי כתב שם בדיא דלכתחלה אסור לעטר והמעין נמחה"ש יראה כנה אחרת דבניהם שלא כדעת המ"א וכל דבריו שם בג"ח אינם מוכרחים: (ב) המ"א ופרי"ח בסימן מר"ג וכן משמע מהג"ר שם וכן יצד גם הפמ"ג שם ובכ"י וסוף בסימן של"ט בשם הרבה אחרונים ע"ש ועיין בסימן רמ"ח בשם ספר נתיב חיים שמחיר לדבר מזה ע"י קנין שביחה מצע"י ע"ש היטב: (ג) מהר"ל: (ד) אחרונים בשם שלי"ה ומ"מ כשהוא צריך לדבר מעניני עסק אין לו ללחץ מסוכה בשביל זה דבישיבתו שם אף בעת דיבורו הוא מקיים מצות ישיבה בסוכה [כ"ח מא"ר]: (ה) כ"ח מהגמרא להמעין וכן מלאמי נהדיא נרבינו מנחם: (ו) פוסקים: (ז) עיטור: (ח) אחרונים מדברי בה"ג: (ט) מ"א: (י) בה"ג שם מפרשים דקאי אקדירות לחדם ולא הזכירו כלל בהיפר דבעת אכילה ונפרט לפי טעמם דאין להכניס בסוכה דברים אלו שאין מחזיקים צימו רק נבחר שמבלין שם [וכן מוכח במוס' ד"ה ואמרי לה ע"ש דהוכחו דבריהם רק לשיטת רש"י המובא בנדר"ה מנה דמיכלא] וכ"כ נספר למס' יהודא ע"ש וגם דעת רש"י שפרש בקערות אפשר גם כן דמדה בקדירות דאף בעת אכילה אסור דהא אפשר לערות לקערה חוץ לסוכה: (יא) דעה שפרש לאחר אכילה משום דלא שיהן אסורין וכן משמע בא"ר ע"ש: (יב) פמ"ג: (יג) עיין במ"א שהביא בשם רבינו מנחם דמ"מ בעשה שם בסוכה אין לצדק או ליסב בסוכה דפסולה היא מדרבנן וכן מוכח לשון הר"ף עכ"ל והנה המעיין שם ברי"ג ובמלחמות יראה דאין מלשון הר"ף שום ראייה ועיין שם במאור יראה שם דעתו שם דאין נפסלת כלל וא"כ יש לו ג' ראשונים נגד רבינו מנחם המאור והרמב"ן והר"ן דאין נפסלת כלל אמנם אחר מלאמי שהשגות הראש"ד שגם דעתו שהר"ף כפשוטו וע"כ מן הנכון לכחולה להחמיר בה: (יד) מ"א וש"א: (טו) דה"ח (טז) עיין בפמ"ג: (יז) צבורי יעקב: (יח) כ"ח ממ"א ומסקנת הר"ן וש"א: (יט) הדי"ח כתב שרי"ו מנעית ונפיק מן הסוכה וע"כ גזרו רבנן שלא להכניסה לסוכה והמ"א כתב שחששו שחששו שחששו ומתבטל מצות סוכה: (כ) אין הכונה שיעמידנה לתוך ממש שפעמים שהרוח שולט וא"א אלא שיעמידנה דרך מלון הפיט שיאור להסוכה וכה"ג [נפרט נמדיטם הקרות שא"א לרוב העולם [שפסותיהן עשויות רק כהכשר סוכה] ליסן בסוכה וכשמגיע ליל שגם ח"א לו להימ' הגר דולק בסוכה ואם מוכרם הוא להעמיד הגר שיאור לו דרך מלון הפיט]:

הגהות ותקונים: (א) כ"ז: (ב) ציל הקערה: הערות והארות: (א) סימן קצ"ב:

יהם
יהם
שגם
ח"ח
י"ל
טלס
טוב
וקלה
ג"ג:

ה"ש
מנהי
ונות.
נביס
יעות
ז"ו.
ע"י
דבר

אוכה
שזות
וא"כ
לעת
חמו
י"ד
אוקר
ע"י
כ"ח
סקר
פיה:
זיכר
עיר
דלא
ו ט
ולא
קרו
דעה

אשון
ש"ש
מה
נר"ו
מיס:
ימם
מן

הלכות סוכה סימן תרלט

ד' לי הרמב"ם פ"ו ה' משנה ויבטלה... * ואל יעשה (ט) שום תשמיש (ד) צוי נסוכה כדי שלא יהיו מלות בזויות עליו (כ"י נשם א"ת): * ארכלים ושותים וישנים בסוכה (י) כל ז' בין ביום בין בלילה וראין ישנים חוץ לסוכה * אפי' שינת (יא) עראי * אבל מותר לאכול (יב) אכילת עראי חוץ לסוכה וכמה 'אכילת עראי * כביצה מפת ומותר לשחות (יג) מים * ויין (ה) [ג] ולאכול פירות (ואפי' קצת עליהו) (ד"ע) חוץ לסוכה

שערי תשובה

לקערה עין נגמ"א וא"ר ועיין במח"ב שהארץ נלשון ספר אישר ל"ח והוצא ג"כ במ"ד לרמב"ד ע"ש: [ג] ולאכול עשה"ט ועיין בגו"ר כלל ד' ס"ו וא"ו כ' דפת כספין יש להשיט כפת גמור לעיין זה דאף שיאכלנו דרך עראי כיון שאכל כשיעור יותר מכביצה יבדק על הסוכה כו' והחבשיל העשוי מה' מינים יש לחייט נסוכה אפי' נאכלה דרך עראי אך לא יבדק על הסוכה אם לא שאוכל בקביעות ובשר וגבינה וביצים וכיוצא בהם גם הם נחייטם סוכה אך לא יבדק לחוש להטור וז"ל ופירות יש לפטור מכל וכל אפי' יאכלם בקביעות והרובה להחמיר לאכלם נסוכה אפי' דרך קצת אין לבדק. ובמח"ב כסב שכתב בשאר נכסין אפי' אכל יותר מכביצה היו כעראי דפת עד שיקבע סעודתו עליהם ולאכלו נסוכה בלא נכרה וכן ראיתי לגדולים בא"י שלא היו מנכרין על פת הנכ"כ אפי' יותר מכביצה ע"ש וצמדיתמיט נהגו רוב העולם ב"ע ושמת לקדש ולאכול אחר הקידוש פת כספין במקום סעודה ואח"כ הולקס אחר הקידוש חוץ לסוכה ומתעללים בקבלת פני רבם וכיוצא ונמשך חיבה שעות עד זמן סעודה ומנכרין בשעת קידוש נכרה סוכה נראה דשפיר דמי דאפי' דפת כספין הוא מ"מ כיון שאוכל אותה בצורת סעודה הנכירה לקידוש שפיר דמי שיבדק נכרה סוכה דמהשבתו זו משוי ליה כקצת. רק יזהר שיהיה יותר מכביצה ובה אפטר שגם מח"ב מודה. אך בחול או באמצע היום דשבת א"י כשאוכל בלא קידוש פת כספין כמדותה שמתנה ג"כ לבדק נכרה סוכה על פת כספין ולעני"ד יש לחוש לדעת מח"ב מהיו נראה שאם אין דעתו ללכת מיד רק לשבת שם זמן מה שפיר דמי לבדק דהא הברכה גם היא על הישיבה אלא שנהגו לבדק בשעת אכילה וא"כ נאכלת פת כספין כפי ועיין שם בגו"ר בסוף ס' הג"ל שכתב שם לעיין אכילת פירות שפטור אפי' קצת דמתקן בין נכנס לסוכה לישב בה דהתם כניסתו לישב הוא כמו שיכנס לבימו לישב משא"כ נכנס בשביל אכילת פירות שאין דרך להקפיד נאכילת פירות חוץ לבימו ואין דעתו על ישיבת הסוכה ע"ש. ולכן בחול כשנכנס לאכול פת כספין יכוין על האכילה והישיבה ג"כ ועיין במג"א בשבט לבדק שמתוך אחר שאכל שגם הישיבה מנחה אכל מי שאוכל פת כספין ויוצא מיד יש לחוש מ"ש מח"ב דעל פת כספין לא יבדק ועיין לקמן ס"ק ח' ומ"ש בש"ע ופירות אפי' קצת עליהו וכחז' נגמ"א נמתי מרגימא דמהי קצת עליהו היינו כשאוכל יותר מכביצה ועיין בד אפרים שפירשמי דברי המג"א על מנחה ע"ש:

באר היטב

מ"א: (ד) צוי. כלים שמשאין בהן קמה והעריכות וכלים של נשמיים וכד' ששואבין צו מים ושתיפת הקערות חוץ לסוכה. והעולם אינו נוהר בקערות אחר אכילה ואינו נכון מ"א. וש"י לשמש מטתו נסוכה ט"ו. המנהג שלא להכניס נר חרס נסוכה ב"ט. ומטרה שקורין לאתפ"ין ראוי לשער שלא ישרוף סוכתו ע"ז ע"ש: (ה) ולאכול. וז"ל הב"ח אדם יחיד היושב לשמות סוכה ללא חשיב לדעת המולקס על הרמב"ם נרץ פת ממש יותר מכביצה אכל פת הבאה וא"כ יותר טוב שלא לבדק אכל יש לחוש לדעת הרמב"ם אפי' בשר וגבינה ע"ש וצמדיתמיט נהגו רוב העולם ב"ע ושמת לקדש ולאכול אחר הקידוש פת כספין במקום סעודה ואח"כ הולקס אחר הקידוש חוץ לסוכה ומתעללים בקבלת פני רבם וכיוצא ונמשך חיבה שעות עד זמן סעודה ומנכרין בשעת קידוש נכרה סוכה נראה דשפיר דמי דאפי' דפת כספין הוא מ"מ כיון שאוכל אותה בצורת סעודה הנכירה לקידוש שפיר דמי שיבדק נכרה סוכה דמהשבתו זו משוי ליה כקצת. רק יזהר שיהיה יותר מכביצה ובה אפטר שגם מח"ב מודה. אך בחול או באמצע היום דשבת א"י כשאוכל בלא קידוש פת כספין כמדותה שמתנה ג"כ לבדק נכרה סוכה על פת כספין ולעני"ד יש לחוש לדעת מח"ב מהיו נראה שאם אין דעתו ללכת מיד רק לשבת שם זמן מה שפיר דמי לבדק דהא הברכה גם היא על הישיבה אלא שנהגו לבדק בשעת אכילה וא"כ נאכלת פת כספין כפי ועיין שם בגו"ר בסוף ס' הג"ל שכתב שם לעיין אכילת פירות שפטור אפי' קצת דמתקן בין נכנס לסוכה לישב בה דהתם כניסתו לישב הוא כמו שיכנס לבימו לישב משא"כ נכנס בשביל אכילת פירות שאין דרך להקפיד נאכילת פירות חוץ לבימו ואין דעתו על ישיבת הסוכה ע"ש. ולכן בחול כשנכנס לאכול פת כספין יכוין על האכילה והישיבה ג"כ ועיין במג"א בשבט לבדק שמתוך אחר שאכל שגם הישיבה מנחה אכל מי שאוכל פת כספין ויוצא מיד יש לחוש מ"ש מח"ב דעל פת כספין לא יבדק ועיין לקמן ס"ק ח' ומ"ש בש"ע ופירות אפי' קצת עליהו וכחז' נגמ"א נמתי מרגימא דמהי קצת עליהו היינו כשאוכל יותר מכביצה ועיין בד אפרים שפירשמי דברי המג"א על מנחה ע"ש:

משנה ברורה

בעשית שקורין (לנטענע) או צמנורה (שקורין לאנפין) אס לא שהיא נמוכה מאוד ויש לחוש שימקרב האור להסך: (ט) שום תשמיש בזוי. כגון שטיפת (כא) קערות (כב) ונכוסות ליכא קפידא. ואסור להשתין נסוכה אפילו בכלי אע"פ שעושה כן צדמו [ח"א]: ב (י) כל שבעה. עיין לקמן סימן תרס"ח: (יא) עראי. דפעמים דסגי ליה לאיניש בהכי והו"ל קצת ועיין סימן מ"ד שהוא שיעור הילוך ק' אמה הא צריך מהי אף עראי לא היו (כג) ואפשר דה"ל לעיין סוכה כה"ג [פמ"ג] ומי שנאנס וישן חוץ לסוכה מיד כשיקין (כד) נרץ לילך לסוכה דהא אפילו צדדו נשמיים ופסקו נרץ לילך לסוכה אם עדיין לא שכב וכמו שכתב המ"א לקמן נס"ז: (יב) אכילת עראי. דזה (כה) לא חשיב לחייבו נסוכה דאף צדמו מנחי שאוכל עראי חוץ לבימו. וה"ה שמוחר (כו) לטעום את התבשיל (כז) כמה

* ואל יעשה שום תשמיש בזוי. ותשמיש המטה לא מקרי תשמיש צוי דהוא ככלל תשט כעין תדורו וגם נעלם לא מקרי תשמיש צוי צמה שהוא מקיים מ"ע של פו"ר ועוניה [אחרונים]: * אפילו שינת עראי. ואפילו מינה ראשו בין נכרו דודאי לא אחי להשמקע בשניה ג"כ אסור למיזוגא דרנבא דהוא נמרא [פמ"ג ופסוט]: * אבל מותר לאכול אכילת עראי. ואפילו ח"ח אם רוצה שלא להחמיר ע"ע נכך רשאי ולא היו כמי שאינו מדקדק במלות [ר"ן והוצא באחרונים]: * כביצה מפת. אכל יותר מעט חשיב קצת [אפי' אכלן דרך עראי ע"ש]. וכן פסח לעיל בסוף סימן רל"ז והוא דעת רש"י וחס"י והרא"ש והר"ן דכדעתיים נר מ' רב ועייל לבלה הוא רק כשיעור ביה דאין ביה הנליעה מחוץ יותר מכביצה ולא דעת הרמב"ם והר"ן גילוח דאפילו יותר מעט מכביצה ג"כ הוא בכלל אכילת עראי: * ויין. עיין במ"ב דאפילו קצת עליהו כן מנחה צב"י דר"מ ויש שחולקין ע"ז. ואכילת בקיעור דעם כ"א וטעמו והנה הגר"א מביא מקור לדעת השו"ע מנכרות דף ל"ה ע"כ דאמרין שם נהדיא לעיין בהמ"א דלא פעמים ואפילו לבלוע חוץ לסוכה: (יג) מים ויין ולאכול פירות ואפילו קצת עליהו. הטעם (כה) דאכילת פירות אפילו הרבה נקביעות חשיב רק נאכילת עראי דפת וה"ה אכילת בשר ודגים וגבינה ושאר מיני מאכל חשויים כפיא לדעת השו"ע ולא החמיר בסוף רק כנבשיל העשוי מחמשת המינים. והנה מה שהגיה רמ"א ואפילו קצת עליהו קאי גם על יין (כט) כמו שמוכח בדברי משה וטעמו דין אין נחשב (ל) רק כאכילת פירי וכ"ש שאר משקין וע"כ לא חשיב קביעות דידהו. ודע דכמה (לא) אחרונים מפקפקין בדין זה ודעתם דאם שומה יין נקביעות חייב נסוכה ובפרט בני חצורה שקצתו לשמות יין צדאי היו קצת גמור. ומ"מ לעיין נכרה הסרימו כמה אחרונים דאין לבדק לישב נסוכה כ"א על פת העשוי מחמשת מיני דגן או תבשיל העשוי מה' מינים אם קובע סעודה עליו וכלקמן בסוף הסעיף. ולעיין פת הבאה נכסין יבואר שם (לב) ומיהו ראוי ונכון לכתחלה שלא לשמות נקבע (לג) אפילו שאר משקין כמו מי דבש ושכר אלא מוך הסעודה (לד) או עכ"פ יאכל מחלה פת יותר מכביצה [או שאר תבשיל העשוי מה' מינים אם קובע סעודתו ע"ז] בתרגום: פנס"ו מנורה של נפט

שער הציון

(כא) כ"י: (כב) מ"א: (כג) וכ"מ מדברי ר"ן גילוח ובלטותיו ובה מושב מה ששאר שם המנחל צ"ע: (כד) צדדו יעקב: (כה) ר"ן וריטב"א: (כו) גמרא: (כז) דזה לא חשיב אכילת קצת ועיין בסוף הסעיף: (כח) גמרא: (כט) וכ"מ בביאור הגר"א והא דליחא צמנורה אכילתו וסופים נסוכה והועתק לשון זה בריש הסעיף היינו לאחר אכילתו נסעודה שדך לשמות אין נרץ לשמות ג"כ נסוכה דניכלל הוא נסעודה אכל שמה בלי אכילה לא חשיבה לחייט נסוכה דמשט כעין תדורו אחר רחמנא ואין שמה בלי אכילה [והיינו הא דמסתפק בהגהת אשרי והוצא ב"מ ע"ש] ואפשר דלפ"ו אף מים בחוץ הסעודה אין כדאי לשמות מוך לסוכה וז"ע: (ל) צ"י: (לא) ב"ח ולבש ופרישה וא"ר ועיין בבה"ל: (לב) מ"א בשם הב"ח ושא"י: (לג) מ"א וטעמו לפי מה דכמת אחרונים נסיון ר"י צמדיתמיט שדך לקבע השמה נשאר משקין חשיב כמו יין ע"ש וכחז' המתה"ש דלפ"ו ה"ה קאפי"א צמדיתמיט ונאסות עולם שמואל ס"ז דשמיית קאפי"א ושקאלא"ד פטור אפילו להפוסקים דשמיית קבע חייב היינו בחותן שקובעין לשמה אחר האכילה דרך שמה וריעות אכל לא בשמיית קאפי"א ושקאלא"ד [פ"ח]: (לד) פמ"ג:

מתרגם: קפה וקאקאו

[ד] רמ"ג מינים (ט) שאין ישנו (ישן) ולי לישן עס

קצת אכל ו שנהגין לזכר סוכה ולזכר שלא לשמו נקבע דבש נסוכה כלו מ"מ אותו אס קובע אלו אפי"ה כלל רק על (ו) מיוחד

יבדק לישו דרך עראי או שאוכל מכביצה כמו דיותר מכו האחרונים עוד דהסג וגבינה חוץ כלל: (טז) המלחמ"ו וכיוצא כמו כיון שאין סוכה שה לישב בסו קאפי"א עליו רק לישב בסו ואוכל פו רבו וכדו לישב בסו דמי שיצ לבדק דס להנלל מ לשבת ש ועל היש וכסמות צס"ו צו שכתבו משום זו על העול לפטור נ (לה) צו הספיס ה העמיק מ הערות

הלכות סוכה סימן תרלט

קד באר הגולה

[ד] רמי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה (יד) אפי' מים ה"ז משובח ו'חבשיל העשוי מחמשת מינים (טו) * אם קובע עליו חשיב קבע (טז) וצריך סוכה: הגה ומה שנוהגין להקל עכשיו נשינה שאין ישנים בסוכה רק המדקדקין במלות י"א (יז) משום ליינה דיש לשר לישן במקומות הקרים (מרדכי פ' הישן) ולי נראה משום דמלות סוכה איש ויחמו איש ואשמו כדרך שהוא דרך כל השנה ובמקום שלא יוכל לישן עם אשמו שאין לו סוכה (יח) מיוחדת (יח) פטור וטוב להחמיר ולהיות שם עם אשמו כמו שהוא

שערי תשובה

[ד] ומי שיחמיר כו'. ועי' גבר"י שכתב בשם לדה לדרך שהיא חומרא ימירה וכ"כ מהר"ל ועיין לקמן סי' תרמ"ג וכתב רבינו ירושם דפסות מכביה אין מי שיחמיר ובא"ר הקשה ע"ז והנר"י כתב ליישב קצת ע"ש ועיין בא"ר שהביא ש"י ומינה בשם הר"י אביגדור דאכלת ערפי דשבת וי"ט חשיב קבע והוא הקשה ע"ז דא"כ מאי פריך מפשה לפטור דילמא מו"ט היו וכו' ועיין גבר"י בה ועיין לפיל סימן קס"ח מ"ש שם בשם גו"ר לעיני ברכה דאין חילוק בין שבת וחול וא"כ נראה דה"ה כאן וכן משמע גבר"י שם עם"ש הפוסקים לעיני אכילת לילה הראשונה לקמן סעיף י"ג דמשמע דוקא משום דאכלת לילה ראשונה חובה חייב אפי' בכית הא בלא"ה לא חייב ואפילו לא יתרו גשמים עיין גו"ר לקמן ס"ק י"א וכן דעת הגמ"א

(1) מיוחדת. ואין לכסות השלמן בצמח החורף אלא בסוכה בשבת וי"ט אך בש"ע יבס"ג צמח החורף הגמ"א וכתב א"ז ומשמע דאף בסוכה אין חיוב לכסות בצמח"מ וה"ה בצמח"מ של פסח:

ביאור הלכה

קבעי אינשי סעודתא על היין ואפילו אי קבע בעלה דעמו אלא כ"א וה"ה לעיני סוכה והראיה דמביאין החולקין מהא דאמר שם ב"ב ע"ב לא שט אלא בשבת וי"ט שדרך לקטע סעודה על היין אין ראייה כלל דהתם הכונה בסוף הסעודה ולכן פטור אם שלאחר המזון וכפירש"י שם אלא לא מן בלבד בלא אכילה דאין שמה עלי אכילה כמ"ש בהגהת אשרי וכן מה שמביאין מהא דאמר שם ב"ב ע"ב דנפת ויין מהני הסיבטן לקבען יחד שיהא אחד מוסיף את סברו ג"כ אין ראייה כ"כ ד"ל דנפת ויין דחשיבי מהני הסיבטן לחנכן יחד ועי'! אחד מנכר לכולם אלא לא שנאמר דנחש קביעות גמורה לחייב בסוכה דאי הכי מימא דבני חטורה שנקבעו יחד לשמות ויין יהיו רשאין לנכר עי"ז בהמ"א. ועמה נבאר דעת החולקין והביאו ראיית מהא דלעיל והנה אף שיש לדמות ראייתם וכנ"ל מ"מ נ"ל סעד גדול לשיבטן מהא דאיהא בגמרא דף כ"ח ע"ב ח"ר תשט כעין מדורו וכו' אוכל ושוחה בסוכה וכן פירש"י בריש פרק הישן דעיקר ישיבת הסוכה אכילה ושמה ושניה ובסוגין משמע דמה דאמר ר"ג לעיני דלי של מים העלוס לסוכה דהוא חומרא בעלמא וע"כ שם מיירי לעיני ויין דחשיבי וכן מוכח מדעת הרמב"ם שלא העתיק אלא דמותר לשמות מים חוץ לסוכה ולא הזכיר ויין כלל וע"כ דלענין ויין חייב בסוכה אלא דנ"ל דכמו לעיני פת לא חייב אלא באכילת קבע ולא בארעי כן כיון כה"ג וזהו דאימא דמשנה אובולין ושומין עראי חוץ לסוכה מכלל דשמיט קבע אפור והייט כיון דמים לא חשיב כלל ואלא ס"ל לשיטת זו כמה דדקא הר"ן דעראי לא קאי רק באכילה דהוא דוחק גדול ומאמתי בעוה"י למנא גדול דכרי וזהו הירטב"א בחידושי דכתב בהד"א דשחית ויין רביעיית חשיב קבע ע"ש ומהא דברכות דף ל"ו ג"כ אין ראייה כלל דלענין סוכה דבעינן תשט כעין מדורו שאני בין לקולא בין לחומרא הייט דאכילת עראי דהוא כבינה אפילו לשיטת הסבורים בעלמא דכבינה חייב מן החורה בבהמ"א הכא פטור מסוכה דגם בדמו מתיי אובול אכילת עראי חוץ לביתו ושעירו כחמ"ס דהוא כבינה וכן לעיני שמה אף דנעלמא לא חשיבא קביעות לחייב בבהמ"א אפילו שמה כמה קבין ויין הכא דבעינן כעין מדורו ואין דרך לשמות ויין בקביעות חוץ לביתו ע"כ חייב בסוכה כן נ"ל נכון בעוה"י: * אם קובע עליו חשיב קבע. עיין במאמר מרדכי שמסיק דבדידיה חליא מילתא דכל שהוא קבע עליו אפי"ש שלא היה שיעור שדרך בני אדם לקטע עליו חשיב קבע אף דלענין פת הבאה בביסוף מוצא לליל לסימן קס"ח דבעינן דוקא שיעור שדרך בני אדם לקטע עליו הכא דבעינן תשט כעין מדורו כל שקובע עליו הוא קביעות להזריכו

לפי טעם זה אם אין מטעור כגון שאין אצלו זמן עונה עכשיו אין לו לפטור עלמנו מן השינה. ומשמע מכמה אחרונים דמאן דא"א לו לישן עם אשמו ונהגה

שער הציון

(לה) עדי ישע וכו' במאמר מרדכי ובש"מ משמע כל שקובע עלמנו לזה מקרי קבע: (לו) כן מוכח להעמיץ בהמ"א וכן העתיק הא"ר את דבריו וכן הפסיק הגרע"א שכן הוא כונה המ"א וכן מוכח בשו"ע הגרש"ו ולבשי שרד תל"א כפמ"ג ע"ש: (לז) וכ"כ בשו"ע בשם הגו"ר ע"ש: (לח) והנה הח"א העתיק חומרא זו גם לענין פירות בקביעות ואנכי לא העמקתי מפני שבה"מ ובש"מ בשם הגו"ר מקילין בה ע"ש: (לט) ואפילו באופן זה לא יבדק: (מ) פמ"ג: הערות והארות: (1) עיין סי' קס"ח סי' ובמ"ב שם לענין השיעור של קביעות סעודה: (2) עיין סי' תר"מ לענין אם צריך לכפוף ידיו ורייב:

א"ח"א: * אפי' כביצה לסוכה

ל גשמים ולס אינו ש מטתו ומטורה ז ע"ש: לא חשיב פת הבאה זר וגבינה זכה לקדש וזן סעודה וזן שיעור ואוכל בלא וזן שם וזן שכתב שם לת פירות ג"כ ועיין ו"מ"ש וס ע"ש:

לא שהיא חשמיש קפידא: [ח"א]: דפעמים ור הילוך י'ה לענין כשיקץ ר"ך לילך ז אכילת י שאובל ז: כמה ז: בקביעות סוף רק גמו דין דעתס וז כמה ז: וכלקמן כמו מי זז ע"ז]] כך

ירטב"א: והעמק הפינה ויס בתוך ה: דכתיב ז שמואל בשמיית

הלכות סוכה סימן תרלט

דר כל השנה אם אפשר להיות לו סוכה מיוחדת: ג' אכילה בסוכה (יט) * בליל יו"ט הראשון (1) חובה אפי' אכל (כ) כזית (ח) [ה] (כא) פת (כב) יצא י"ח מכאן ואילך רשות רצה לאכול סעודה סועד בסוכה רצה אינו אוכל (כג) כל ז' אלא (ט) פירות וקליות חוץ לסוכה אוכל (כד) כרין אכילת מצה בפסח: הגה * ולא יאכל גלילה הראשונה עד שיהא (כה) ודאי לילה (צ"י) בשם א"ח" ויאכל (כו) קודם חצות לילה (מהרי"ו ומהרי"ל) ולא יאכל ציוס (כז) מחצות ואילך כדי שיאכל בסוכה למחצון (מהרי"ל) דומיא (י) דאכילת מנה: ד' כ"ל ז' הימים קורא (יא) (ולומד) בתוך הסוכה

באר היטב

(1) חובה. דנאמר כאן ט"ו ונאמר ט"ו צמח המצות מה להלן לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות אף כאן לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות ופי' הרא"ש דלירדו גשמים קאי דאל"כ הא חובה ביו"ט לאכול פת וממילא חייב בסוכה ועי' תוס' שם ד"ה אי צעי אכיל וכו' דף כ"ו ע"א ועי' תוס' צרכות דף מ"ט ע"ב ד"ה אי צעי אכיל וכו' ודו"ק: (ח) פת. אע"ג דבשאר ימים שיעור אכילה חוץ לסוכה נכבדה אבל ליל ראשון שהוא חובה טפי אפי' לא צעי למיכל אלא כזית אסור לאכלו חוזה לה הלכך יוצא זה נמי ידי סוכה טור. וצריך לברך מ"א ע"ש. ועיין עטרת זקנים סעיף ה': (ט) פירות. היינו צהוה"מ. אבל ביו"ט ושבת צריך לאכול כזית פת אך לא צעי סוכה עסי' תקכ"ט ס"א: (י) דאכילת. עסי' תע"א ועמ"א: וי"ע אם צריך ספרים הרבה וטורח לו להעלותם לסוכה יש להחמיר

משנה ברורה

ואין לחייבו לאחר שזדווג עם אשתו שיחזור לסוכתו אלא ישן בצמח עד עמוד השחר: ג' (יט) בליל יו"ט הראשון חובה. ר"ל דגליל יו"ט הראשון מחייב לאכול בסוכה (מא) ואפילו אם אינו אוכל אלא כזית משא"כ מליל זה והלאה אפילו צבצב ביו"ט דמחייב לאכול פת אינו מחייב לאכול בסוכה אלא אם אוכל יותר מכזית דהוי אכילת קבע והטעם דלילה זה חמיר דגמרינן ט"ו ט"ו מחג המצות מה החס רק לילה הראשונה חובה מכאן ואילך רשות אף ג"כ לענין סוכה: (כ) כזית. דכיון דגמרינן מחג המצות (מב) לגמרי גמרינן מניה מה החס כזית דגן אף הכי כזית דגן: (כא) פת. ולא (מג) מיני תרומות דספיקא דאורייתא הוא וגם לא פת כיסוין אלא פת גמור [שע"ת]: (כב) יצא י"ח. דאע"ג דבשאר הימים שיעור אכילה חוץ לסוכה נכבדה אבל ליל ראשון שהוא חובה כיפי (מד) אפילו לא צעי למיכל אלא כזית אסור לאכול חוזה לה (מה) הלכך יוצא זה נמי ידי סוכה וצריך לברך לי שבסוכה ע"ו (מו) והיינו כשאין לו יותר אבל אם יש לו גדאי מן הגבון שיאכל יותר מכזית ללא דעת (מז) הסוכרים ללא דעת ידי מ"ע צעינן שיאכל שיעור המחייב לאכול בסוכה כל שצעה דהיינו יותר מכזית. כהנא האחרונים דבעינן שלא ישהא צאכילתו

שערי תשובה

לקמן ס"ק יו"ד דבי"ט ושבת צריך לאכול כזית פת אך לא צעי סוכה והביאו הגה"ט לקמן: [ה] פת. עפ"ט ועיין במח"ב שהבאתי דבריו לעיל דפת גמור צעי' לענין צרכה ולכן כתב דגלילה הראשונה לא יא' עם פת כסוין ע"ש ולכאורה היה אפשר לומר כיון דכזית אכילת ערבי ואפ"ה חייב לילה הראשונה משוי' לי קבע וא"כ הי"ה לענין פת כסוין דמהני ב"י קביעות לענין צרכה וה"ה לילה הראשונה משוי' לי קבע. ואפשר לומר דדוקא לענין פת גמור אלא דבר' לי שיעורא שאין בו כזית מהני חייב לילה הראשונה למישר ליה קבע משא"כ היכא כשהגרשום מזה הלחם שאינו אכילת קבע אפי' כזית ויותר ממילא דלא מהני חייב סוכה דלילה ראשונה למישר קבע ללחם זה שאין דרך לאכול לחם כזה לקבע. ומ"מ היכא שבאמת קבע על לחם זה דבבב"ג מהני לצרכה אף לפי המח"ב נראה דבב"ג שפיר יוצא י"ה לילה הראשונה ג"כ וצ"ע מה ועיין במכר כהונה שדעמו להחמיר בדעת (יא) ולומד. והכל לפי הענין אם יש לו מנוחה בסוכה לומד בסוכה

ביאור הלכה

סוכה ובידיה תליא מלתא ע"ש: * בליל יו"ט הראשון חובה. עיין מ"ב והוא מהרי"ן וכדי ליישב מה שמחמה כל הפוסקים דהלא גם צבצב ביו"ט חובה לאכול פת וממילא חובה מן החובה לאכול בסוכה ומאי רצתא דליל זה ולעני"ן לא אצין קושא' זו דנ"מ להא דאיתא לעיל בסוין דפ"ח: דאדם הרגיל להתענות בכל יום ואכילה בשבת הוא לער לו פטור מלאכול ולעונג יתכן השבת ולא לער משא"כ בליל ח' של סוכות דאכילה גופא הוא מ"ע כשאר מ"ע ולא משום עונג דיומן: * ולא יאכל וכו'. והנה קידוש היה יכול לעשות מבע"י קצת על הין (ור"ל דישהה כל הכוס במקום סעודה והוא רק לדעת הסו"ע דיכול לשמות אפילו רביעי' יין חוץ לסוכה ולא צריך לברך אפילו כשישב בסוכה) והמוציא וצרכה לי שב בסוכה יאמר גלילה אכן כיון דאומר סוכה ואח"כ זמן ממילא צריך לעשות גם הקידוש גלילה [מ"א] ולפ"ו גליל שני לדעת הסוכרים דיכול לומר זמן ואח"כ סוכה יכול לעשות קידוש מבע"י קצת יאמר ג"כ זמן וצרכה המוציא ולישב בסוכה יאמר גלילה [פמ"ג] אכן מלשון הרמ"א דכתב גלילה הראשונה משמע דגלילה שניה מותר לאכול מן השמשות משום שהוא מדרבנן דאין צריך לברך דירחא דומיא דספירה בין השמשות מקלינן כמה פוסקים מטעם זה ונראה דספר הפמ"ג דמה שכתב גלילה הראשונה היינו בא"י וה"ה לדרין בתו"ל גלילה שניה (ובעין זה בסוין תע"ה ס"ו עיי"ש) ומספירה יש לחלק דהסם עיקר ספירה בזמנינו הוא מדרבנן

הכזית יותר מכדי אכילת פרס: (כג) כל זיזין וכו'. היינו צהוה"מ וכו'. דבסוין ר"ח כתב המ"א דלסעודה שבת צריך ג"כ כזית ויותר כדי ליהוי סעודת קבע התם למצוה בעלמא לכתחלה ובידיעבד די כזית [אחרונים]: (כד) כרין אכילה מצה בפסח. נספיקמי לפי מה שידוע דעת הגר"א דמצוה לאכול מצה כל שצעת ימי פסח כפשטיה דקרא שבעת ימים תאכלו מצות אלא דמ"ע: הוא רק בערב משא"כ אח"כ הוא רק מצוה בעלמא אפשר דה"ה הכא מצוה לכתחלה לאכול פת כל ז' ימים ולבדך לי שב בסוכה: (כה) ודאי לילה. דאכילת סוכה גלילה ראשונה הוא דומיא דאכילת מצה גליל פסח דכתיב צה בערב תאכלו מצות והיינו משתמשין (מה) ואם בירך בין השמשות ואכל כזית צריך לחזור ולאכול כזית גלילה ודאי אבל צרכה לי שב בסוכה לא יברך שנית דספק צרכות להקל: (כו) קודם חצות לילה. דומיא דמצוה דבעינן שיאכלנו קודם חצות כדמוכח בסוין תע"ו ס"א (מט) ובידיעבד אם לא אכל קודם חצות חייב לאכול אחר חצות דגם במצוה דנ"ג הכי כמו שכתבנו בסוין תע"ו (נ) ויכול לברך לי שב בסוכה (נא) ורק שאז דינו כשאר ימי סוכה שאין לברך לי שב בסוכה עד שיאכל יותר מכזית: (כז) מחצות ואילך. האחרונים

שער הציון

(מא) לא העתקתי פה מה שכתב הט"ו דבהו שהוא חובה אפילו ירדו גשמים חייב דהלא אנו רואין שהמחבר לא רצה לקטע מספרים צעינן זה דהוא צבצבא דרשותא דכמה מגדולי ראשונים סבור דמטעם פטור גם גלילה ראשונה ולכן לא הוסיף כלל עיין זה וכן מצד המחבר דדעת מרן לפטור גם גליל ח' ודברי המחבר הוא כפשוטו לעני"ן כמו שכתבנו בפנים: (מב) הר"ן: (מג) הרא"ש והגר"א צבצבו והגם דירושלמי מביעי ליה בזה אכן נקטינן לחומרא דספיקא דאורייתא היא: (מד) והיינו קודם שקיים מצות אכילה בסוכה אבל לאחר שקיים דינו כשאר ימי סוכה שיכול לאכול גלילה חוץ לסוכה [אחרונים]: (מה) מ"א וש"א: (מו) פשוט: (מז) ר"ן: (מח) כזית יעקב: (מט) שם: (נ) ולא הוי כמו לענין מצוה דאיתו יכול לברך על אכילת מצוה לאחר חצות דהכא לא גריעא משאר יומי: (נא) דשמא עבר זמן חובתו של לילה ראשונה:

(כח) רכ (כט) מי (יג) [1] א שאם יכ (והג"ח) א (א"י) והג (לה) א

מ"א. ובלג כמו גבי כ לאכול מה מהכ"י צ (יג) גשמי ומימושים צכך וה"ה סעודתו צ ס"ג: (יד) גשמים דו

נפש ביו"ט כל הפטור ועוד כיון ז שוטה והדי

הסכימו ו חצות היום המנואר ד (כח) ו (נב) שהאזר הענין דאו [ולפעמים גלימודו ה ללימודו צ שם כל הח מקום שיש לו צהכ"ג ג"כ מניח השנה מד מפני הגשו צכך אלא ו השמעים ו סעודתו ל צס"ו"א צ

(נב) רש"י דבר עיון השנה צבצבו צעוד שלא שיאלל אח" הטעם ואול צעומא דר ואף שראית קן וכן ראי

הגהות וח הגרות וז

הלכות סוכה סימן תרל"ט

קה באר הגולה

(כח) וכשמבין ומדקדק במה שיקרא (וילמוד יכול ללמוד) חוץ לסוכה כדי שתהא דעתו : משה סע
(כט) מיושבת עליו. המתפלל (יב) (ל) רצה מתפלל בסוכה או חוץ לסוכה: ה' (לא) יירדו
(יג) [ו] גשמים (לב) ה"ז נכנס לתוך הבית מאימתי מותר לפנות משירדו לתוך הסוכה (לג) טפות
שאם יפלו לתוך התבשיל יפסל אפי' תבשיל (לד) של פול: הגה ואפילו אין תבשיל לפניו (סמ"ג
והג"א) ומי שאינו בקי בזה השיעור ישער אם ירדו כ"כ גשמים לבית אם היה יוצא יאלץ מסוכתו ג"כ
(ח"ו והג"א פ' הישן ומרדכי פ"ב מיימוני פ"ו ומהר"ל) וכל זה דווקא בשאר ימים או לילת של סוכות
(לה) אבל לילה (יד) הראשונה נרץ לאכול כזית בסוכה אף אם גשמים יורדין (עור והר"ן והרא"ש)

שערי תשובה

מהר"ם שהביא הרא"ש דמחמיר בפירות חי קבע עליהו ע"ש: [ו] גשמים.
ענה"ט וכח"כ בשו"י ח"ג סימן מ"ה שארע בק"ק מין בשנת חפ"ג שאני
ימים קודם הג' ירדו גשמים עד שנחמלא הסכך במים וירדו טיף להדי טיף
וגם בלילה ירדו קצת גשמים דהיינו נהיילא דבאר מיטרא ויש רזו להמתין
עם הסעודה עד חלות ויש שרצו לדחוק עתם לאכול בסוכה אף שירדו
טיפים הרבה מ"מ רצו לעשות כונע ישועה בראשם להליל מן הגשמים והשיב
לא ידעתי איך מלאש לבס לעשות כן להתחכם יותר מחכמינו ו"ל להחמיר
בחומרות יחירות ממה שנמלא בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים אף שצלקוטי
מהר"ל הוכיח קצת מחומרה זו להמתין עד חלות אף בחשבת מהר"ל סי'
קפ"א כתב לא ראינו לרבונו נוהגים כך כו' והתשובות עיקר כו' וכן
עיקר מלחא בטעמא דאם ימתין עם אכילה ב"ב הגדולים והקטנים אין לך
מניעת שמחה י"ט יותר מזה וכן כל הפוסקים לא הוכירו המתנה זו לענות
אף שירדים טיפים הרבה בודאי לא שפיר עבדי כדאיחא ברושמי בהדיא
כל הפטור כו' ונקרא הדיוט וכ"כ הגמ"י וכן בש"ע וכן במהר"ו סי' קצ"א כל דרבי' דרבי' נועם
ועוד כיון דנש"ס מדמה זו לעבד שמוזג כוס ושופכו על פניו אם יחזור למוזג בע"כ יכעוס עליו יותר
כיון שסכרבו ועושה נגד רצונו בודאי נקרא חסיד שטות והדיוט אלא העיקר כמטאר בש"ע הסכמה הפוסקים לילה ראשונה יקדש בסוכה ואלל כזית
בסוכה וינרך ליטב בסוכה ובלילה ב' יאלל במתו

משנה ברורה

הסמינו לדינא דאינו אסור כ"א מחמת שעה רביעית אחר חלות היום וכמו שפסק המחבר בסיומן חע"א עי"ש וכל פרטי הדינים המבואר שם דברים המונעים לאכול בלילה לחיטון שייך גם כאן: ד (כח) וכשמבין ומדקדק וכו'. ר"ל דאז טוב לו יותר ללמוד בבית (נב) שהאיר יפה לו להרחיב דעתו: (כט) מיושבת עליו. והכל (נג) לפי הענין דאם דפתו מיושבת בסוכה שיש לו מנוחה שם לומד בסוכה ולפעמים מצוי שיש קור ומלטער אם ישב שם הרבה לקרות ולעיין בלימודו הוא פטור. ואם יש לו טורח רב להביא ספרים הרבה ללימודו בסוכה (נד) אפשר דפטור (נה) אכן אם יש לו מקום להניחם שם כל המג חייב דאין זה טורח: (ל) רצה מתפלל וכו'. ר"ל בדחייה מקום שיש לו מנוחה יותר להתפלל בכונה שם יתפלל (נו) ואם היה לו בכה"ג צעיר מניח סוכתו והולך לו לבי"ה שכן בשאר ימות השנה ג"כ מניח דירתו והולך לו לכה"ג והבדלה מדליל בסוכה (נז) שכן כל השנה מדליל בדמיו: ה' (לא) ירדו גשמים וכו'. וכאם (נח) שמפנין מפני הגשמים כך מפנין מפני השרב ויחושים ואפילו אין האדם מלטער כן אלא שהמאלל מתקלקל בכך (נט) וה"ה אם העת קר שהמאללים השמינים נקרשים לפניו (ס) יכול לאכול בבית וא"ל לחזור עד שיגמור סעודתו אפילו אכל אח"כ מאללים אחרים שאינם נקרשים וכמו בס"ז"ז צנינה מפני הגשמים שא"ל לחזור עד שיגמור סעודתו אפי'

שער הציון

(נב) רש"י: (נג) מ"א וכו' זה כתב בפרישה דעכשו חמנינו שרוב ב"ב אינם בסוכה כל היום כ"א בשעת אכילה נרץ ללמוד אפילו דבר עיון בסוכה: (נד) עיין במ"א: (נה) ח"א בשם א"ר: (נו) ב"ח ומ"א: (נז) ע"ז ומה ללמוד דאומן אנשים שרגילין לשמוע כל השנה בכה"ג יכולין לשמוע בסוכות ג"כ בכה"ג: (נח) פוסקים: (נט) וכ"ש אם האדם בעצמו מלטער מפני הלינה דמותר לללח מסוכה: (ס) ומ"מ צעד שלא החמיל לאכול מאללים הנקרשים כגון שאוכל פה להמוציא יותר מכפינה נרץ לאכול בסוכה דוקא ולא יאלץ מהסוכה על סמך המאללים הנקרשים שאכל אח"כ [בבבוי יעקב]: (סא) גמרא ומשמע דאם לא היה איננה דעמיה אסור ולא מקרי מלטער בה בנה שיערך להסיר מן המאלל ולא אבין הטעם ואולי תלי דבנר לפי גשירת הקיסמון דאם נושרים הרבה ועי"ז נופלים על ראשו או לתוך המאלל ומתקלקל המאלל הוא דמי למשחרת המקפה ושם צעודא דרב יוסף לא היו כ"כ צאופן זה וע"כ לא הותר אלא משום דאיננה דעמיה: (סב) רש"י והרמב"ם בפירוש המשנה וחיודשי ריטב"א ואור זרוע. ואף שראיתי בכל ב' שמפרש בהיפוך לא העתקתיו עד כל הני רבותא: (סג) רשב"א והראב"ד וסו"ם בפרק ג' שאכלו ועיין בהג"א שכתב שהעיקר הוא כן וכן ראינו במאמר מרדכי שרוב הפוסקים סוברים כוחמיהו: (סד) פמ"ג ודה"ח וז"ל ויתא ויתא ויתא: (סה) ח"א ובכרי יעקב וחיליה מהא דפסק המ"א בסיומן רפ"ע שימתין עד חלות לילה אולי יבואו לו לקדושים:

הגהות והיקונים: (א) בס"ז: (ב) תר"ם סקט"ו:

הערות והארות: (א) עיין במ"ב סי' תר"ם ס"ק כ"ח כ"ט לענין אם רוב בני"א אינם מצטערין בזה:

יאשורן
לאכול
אוכל
ז (ב"י)
שיאלל
סוכה:

ין לילה
ז מלאן
ז ב"י
ז יל וכו'
ז אכיל
ז לסוכה
ז לא אלא
ז טור.
ז פירות.
ז לא בני
ז צמ"א:
החמיר

בביתו
ל יו"ט
ז כזית
ז ח אינו
ז קבע.
ז ק לילה
ז כזית.
ז ית דגן
ז שפיקא
ז יצא
ז ה אכל
ז כזית
ז לנרך
ז בודאי
ז לללח
ז שבעה
ז אכילתו
ז ואף
ז נד די
ז שטייה
ז לאכול
ז בערב
ז ה לא
ז ס"א
ז ליטב
ז ורונים
ז
ז הוא
ז ור נס
ז נקטיין
ז לסוכה
ז לאחר

הלכות סוכה סימן תרלט

הגה (טז) דגשמים אינו מקבץ ואלא אלף (טז) ועוד שרובה לה בסוכה ולא השמיה ז' ומזכרין לא הסימו משמיהו

ההוא להחמיר א"ל לקדש בסוכה דהא אמר זמן מאחמול אלא יאכל שם כזית אחר סעודתו. ת"ה ד"מ פגמ"נ מ"א. וק"ו כחז דגם בלילה שניה יש חיוז בכזית ברידת גשם אלא דבשמיה אין לזרך לישב בסוכה אם ירדו גשמים ע"ש: (טו) מטריחין. י"ל דוקא כשכבז כבר אכל אם עדיין לא שכבז יחזור לסוכה מ"א ע"ש:

הוא הדין רק סוף האכילה יאכל כזית בסוכה ולא ברכה ויברך ברכת המזון בבתו ע"ש וע' נט"ו שלילה הראשונה אוכל כזית בסוכה ויגמור הסעודה בבת ויברך שם וכ' מח"ב בשם זרע אמת דיברך המזל ע"ד לגמור סעודתו בבת ואם בירך בסוכה על הכזית היו גורם ברכה שא"ל וע"ש עוד בשמו ש' שני אדם שיש להם סוכות נג של לוחות וסוגרם בגשמים וכשפוסקים מיד פותחים והספק עובד ויכולים לפעול שם מזהו קעבדי והם חייבים בסוכה כיון שאינם מלמעלה לרבים לזרך ע"ש וע' נק"א למח"ב ש' בשם האורחות חיים ש' בשם הד"מ נ"ע דנכון כל סעודה לילה הראשון לאכול בסוכה אפילו ירדו גשמים עכ"ל וכן הוא בשם זקן אהרן סימן קס"א ע"ש וכיון שכן הנה לעשות כן אין מוניחין אותו ע"כ לא אמרו כל הפטור בו' אלא בשאר ימים חוץ מלילה ראשון וז"ע:

ביאור הלכה

משא"כ י"ט שני * היה אוכל בסוכה והלך לביתו ופסקו הגשמים וכו'. הנה בלגש אימא כשהחל לאכול וכן אימא בכל ע' ור"ו אמנם בנש"י אימא כשיש לו פסקו וכן משמע לשון הגרימא ועכ"פ אם פסקו קודם שישיב משמע

ב"ב הגדולים והקטנים אין לך מניעת שמחת יו"ט יותר מזה [שע"ת] וכן צא"ר ופרי מגדים לא הוכירו שיעור חלות רק כשעה או שמים ואם לא פסקו יעשה או קידוש בסוכה כמו שכתב הרמ"א: (לו) ויקדש בסוכה כדי שיאמר זמן וכו'. ר"ל דלכאורה היה לו לעשות כהפוך שיקדש בבת ויאמר ג"כ שם ברכת שהחיינו לזמן הזה ויאכל כל סעודתו שם ורק בסיים הסעודה יכנס לסוכה ויאכל כזית שם אלא דבזה היה לזרך לזרך עוד ברכת זמן משום סוכה ואין נכון להרבות בברכות לזרך טוב יותר שיקדש ממחלה בסוכה ויהיה קאי ברכת זמן על הסוכה ג"כ [דאפילו אם נימא דפטור אז מסוכה מ"מ יולא כזה דלא גריע ד"ו מאלו בירך שהחיינו בחול בשעת עשייה בסוכה דיוולא בזה] ויאכל בסוכה כזית ושאר סעודתו יאכל בבתו. ואם פסקו הגשמים (סח) אפילו כבר בירך בהמ"ו על אכילה הקודמת לזרך לאכול עוד הפעם (טט) כשיעור בילה ומעט יותר בסוכה ולזרך לישב בסוכה כדי לנאח דעת הפוסקים דס"ל דלזינו יולא בזה שאכל בעת הגשם (ע) והוא כשעדיין לא שכבז אלא אם כבר שכבז א"ל לקום מן המטה דאם מלמעלה חייב כזית יולא באכילתו ואם מלמעלה פטור א"ל לקום מן המטה כמבואר בס"ו. ומש"כ הרמ"א לילה הראשונה דבילה השניה (עח) מקדש בבתו ויברך זמן על יו"ט ויאכל סעודתו ובסוף הסעודה יאכל כזית בסוכה ולא יברך לישב בסוכה וגם לא יברך שהחיינו על הסוכה ויפסוק בזה על שהחיינו שברך בליל ראשון (עב) ולכחמלה (עג) טוב להמתין גם בלילה שניה מעט עד שיפסקו הגשמים. ואם אכל בבתו ורק כזית בסוף הסעודה בסוכה כאשר כתבנו ואח"כ פסקו הגשמים לזרך לזרך לאכול בסוכה ולאכול כשיעור דהיינו יותר מכביצה ולזרך לישב בסוכה [אחרונים] ועיין לקמן בסיומן תר"מ ס"ד מה שכתבנו שם בענין זה: (לז) היה אוכל בסוכה. ה"ה (עד) כשהיו יורדין גשמים כשהיה בבתו ואלו בבתו א"ל לפסוק סעודתו בבתו אלא גומר בבתו: (לה) עד שיגמור סעודתו. אכל אם לא ישב עדיין לאכול בבתו (עה) אף שפסק מלאכול בסוכה והלך לזרך לחזור לסוכה אם פסקו הגשמים ז' (לט) היה ישן וירדו גשמים וכו'. וה"ה כשהיה ישן במחלה הלילה בבתו ממתח גשמים ופסקו [מ"א]: (מ) אין מטריחין אותו וכו'. ודוקא (נו) כשכבז כבר אכל אם עדיין לא שכבז (עו) יחזור לסוכה [מ"א] ובספר בגדי ישע וכן במאמר מרדכי מסתפקים בזה אחרי שכבר היה לו טרחא להכניס הכרים וכסמות לחוך הבית אפשר שלא הטריו לחזור ולהעלותם: (מא) לחזור לסוכה. וה"ה מי ששוכב בסוכה שיש לה לעטין^ו וכשעת הגשמים סגרו אותן ואח"כ פסק הגשם נראה (עח) שא"ל לעלות על הסכך לפחות הלעטין^ו שחם בשעת הגשמים אכל אם יכול לפתחם בסוכה ע"י חזלים לזרך לעמוד ולפתחם שאין זה רק מעט טרחא ולא מקרי מלמעלה [בכורי יעקב]: (מב) ישן בבתו עד וכו'. ואפילו אם הקץ פתרגם: מ"כספה גג על הסוכה לזרך בעת הגשמים

שער הציור

(סו) ויותר מחמת לא ימתין זמן אכילה סעודה ראשונה הוא לכחמלה ג"כ רק עד חלות וכנ"ל: (סו) ואם מלמעלה נרעו או בשניה ע"י המתנתו ונפטר כשהומין אלו אורחים עניים ומסתמא לא אכלו כל היום והם חרצים לאכול ומלמעלה אין לו להמתין דממ"ג אם מלמעלה חייב טרדי יכול לאכול ויולא בזה המ"ע ואם מלמעלה פטור ג"כ יכול לאכול [בכורי יעקב] ואפשר עוד לדעת עניים דקיימי אם יעכבו מלאכול איסורא נמי איכא דהם אינם מחויבים לנאח כל הדיעות ואיכא חשש דבל מאחר עיין ר"ה דף ד': (סח) ואפילו הוא אחר חלות דכמה פוסקים ס"ל דאף אחר חלות הוא עדיין זמן אכילה לנאח כל (טט) ואם אוכל רק כשיעור כזית או כביצה אינו יכול לזרך לזרך לישב בסוכה ולדעת הפוסקים דס"ל דמלמעלה חייב בלילה הראשונה הרי קיים מהסנה המ"ע באכילה ראשונה ושני עתה הדין כמו בשאר ימי סוכות דאין לזרך לישב בסוכה רק על יותר מכביצה [בכורי יעקב וכן פסק בס' דה"ח הלל כח"א]: (ע) אחרונים ונח"א ראייה שכתב דראוי להמתין כל הלילה שאם יפסקו הגשמים יאכל בסוכה ואע"ג דאם מלמעלה ורובה לישן פטור ממ"ג דאם מלמעלה חייב כזית קיים המ"ע ואם מלמעלה פטור הרי גם עתה פטור ממ"ג אם מתחזק ע"ש שלא לישן ופסקו הגשמים ואוכל בסוכה מברך ומקיים מ"ע. וכעין זה ראייה במע"ר אף דהגר"א אולי לשיטתו דפסק לגמרי כשיטה החס' דמלמעלה פטור אף בלילה הראשון ומה שכתב שם דלפטר לישן וכו' היינו באינו מלמעלה וז"ע: (עא) א"ר והה"ח ונח"א וכו' ואף דנח"א העמיק דמדינא א"ל כלל בליל שני לאכול בסוכה כשמלמעלה דסמכין בו על אידך פוסקים דפטרי מלמעלה אף בליל ראשון וכדברי מה"ד לא ראייה לפסוק כן לדינא אחד דהא"ר הביא שמהרא"י חזר בו למעשה מזה הפסק וגם ראייה בנכ"י הביא בשם ח' רדב"ז דס"ל בלילה שניה שזה בענין זה ללילה הראשונה: (עב) דה"ח ונח"א: (עג) ומי שאין רובה להחמיר בזה אין לדקדק עליו דהע"ו הביא בשם מה"ד דבלייל שני א"ל להמתין רק עד זמן אכילה ע"ש: (עד) רענ"א ור"ן והובא בח"א: (עה) א"ר והה"ח: (עו) ואפילו אם שכבז בעצמו ג"כ י"ל דא"ל לעמוד וליזרך לסוכה [פמ"ג] אכן במחלות השקל מסתפק בזה דאפשר דהקמה לחוד^ו לא חשיב טרחא ע"ש וכן בכורי יעקב מספק בזה: (עו) כתב בפמ"ג כשפטר בגדי י"ל דאף שלא שכבז עדיין טורה לנטש וליזרך לסוכה ובכורי יעקב מסתפק גם בזה ע"ש: (עז) אכל בבתו מלמעלה פטורו אפשר שגם אם לזרך לעלות על הסכך לזרך לפתחם שאין מה הפסק סעודה וטרחא כ"כ כמו לעלות לסוכה בס"ו [שם]:

הברות והארות: (1) עיין סי' תר"מ ס"ק כ"ה חילוק בין סתם בנ"א לאיסטניס:

הגה (טז) דגשמים אינו מקבץ ואלא אלף (טז) ועוד שרובה לה בסוכה ולא השמיה ז' ומזכרין לא הסימו משמיהו

ההוא להחמיר א"ל לקדש בסוכה דהא אמר זמן מאחמול אלא יאכל שם כזית אחר סעודתו. ת"ה ד"מ פגמ"נ מ"א. וק"ו כחז דגם בלילה שניה יש חיוז בכזית ברידת גשם אלא דבשמיה אין לזרך לישב בסוכה אם ירדו גשמים ע"ש: (טו) מטריחין. י"ל דוקא כשכבז כבר אכל אם עדיין לא שכבז יחזור לסוכה מ"א ע"ש:

הוא הדין רק סוף האכילה יאכל כזית בסוכה ולא ברכה ויברך ברכת המזון בבתו ע"ש וע' נט"ו שלילה הראשונה אוכל כזית בסוכה ויגמור הסעודה בבת ויברך שם וכ' מח"ב בשם זרע אמת דיברך המזל ע"ד לגמור סעודתו בבת ואם בירך בסוכה על הכזית היו גורם ברכה שא"ל וע"ש עוד בשמו ש' שני אדם שיש להם סוכות נג של לוחות וסוגרם בגשמים וכשפוסקים מיד פותחים והספק עובד ויכולים לפעול שם מזהו קעבדי והם חייבים בסוכה כיון שאינם מלמעלה לרבים לזרך ע"ש וע' נק"א למח"ב ש' בשם האורחות חיים ש' בשם הד"מ נ"ע דנכון כל סעודה לילה הראשון לאכול בסוכה אפילו ירדו גשמים עכ"ל וכן הוא בשם זקן אהרן סימן קס"א ע"ש וכיון שכן הנה לעשות כן אין מוניחין אותו ע"כ לא אמרו כל הפטור בו' אלא בשאר ימים חוץ מלילה ראשון וז"ע:

עודתו:
טריחין
השחר.

אלא יאכל
תב דגס
אין לנרן
ל דוקא
ז ע"ש:

הרן סימן

טר יכנס
ויע ויש
ס אכילה
או שמים
היה לו
זה ואכל
הבטחה
ול בשעת
ל אכילה
ואז כמה
לחו ואם
על יז"ט
שהחיינו
הקטורה
אחרונים
כשהיה
ול צבחו
זהה יאכל
לא שכן
וכסות
הגשמים
ז בטובה
אם הקץ
א"י

ו ונפרט
יולא מה
ללא כל
בטובה:
ע נאכילה
אחרונים
כבר קיים
מערך אף
על א"ר
וון וכדברי
שניה שזה
ין רק עד
ן ממתינת
זכר עדין
זה הפסק

דבגשים מועטים היו לשר לישן שם ויכול ללא (מהר"ו) (מר) * וכל הפטור מן הסוכה ואינו יולא משם
אינו מקבל עליו שכן ואין אלא (י) (מה) * הדיוטות (הג"מ פ"ו) וכשיולא מן הסוכה מנה גשמים אל יעט
יולא אלא יולא כנכנס כעבד שמוזג כוס לרבו ושפכו על פניו. (מהר"ל): ח (מו) * נהגו שאין
מברכים על הסוכה (מו) אלא בשעת (י) [1] (מח) אכילה (והי נהוג):

באר היטב

(טו) ויעור. פי' מעלמו וא"ל להקינו: (יז) הדיוטות. ק"ו זה למי
שרוא להחמיר כשיורדים גשמים ולינך לסוכה ולנרן המזיח וליש
בטובה ואח"כ לאכול צמת והיה צרכה לנטלה ט"ז: (יח) אכילה.
וכ' הלבוש על אותו שקובעין עמנו לשמות אחר ברכת המזון ואחר
השמייה זמן מה נמשך שחורין ואוכלין סעודה שניה בלי הפסק
ומנרין שנית לישב בטובה ו"ל שטעות גמור הוא צדס שהרי

שערי תשובה

[1] אכילה. ענה"ט וכחז בשב"ט ח"א סי' ל"ג במסופק אם בירך לישב
בטובה אינו אחר ומנרן כמבאר בסי' ט"ז דברכות ספק דרננן להקל ע"ש
ונראה דאף לפי מ"ש המג"א נמי ששכח לנרן דאפי' אכל כבר ינרן
הישיבה מן המזנה היינו צביר לו שלא בירך אכל במסופק א"כ אם צלמח
בירך גם על הישיבה אין לו לנרן כיון שכבר בירך ואפי' כתב דה"ל ספק
ברכות. ואם רואה לאכול עוד ז"ע אם מותר לעשות הפסק כגון שיולא

לא הסיוע דעתם משיבת סוכה שכבר נצרכו עליה בטעודה הראשונה ומה שנהגו לקצוע ברכת לישב בטובה על האכילה היינו משום
שמסחין דעתם מן האכילה ויולאין מן הסוכה כמה פעמים וחורין לחובה אכל הכא שיצטו בחובה כל היום למה יצרכו עליה פעם

משנה ברורה

(עט) א"ל לפלות לסוכה צלילה: (מג) ויעור משנתו. פי' (פ) מעלמו
וא"ל להקינו (פח) גם אין מחוייב למסור נשמו לאחרים שקיולאו
כשיאר היום: (מז) וכל הפטור וכו'. כגון במלבער ופרטי דיני
מלבער יולא לקמן בסיומן מ"מ ע"ש: (מה) הדיוטות. ק"ו זה
למי שרואה להחמיר כשיורדים גשמים ולינך לסוכה ולנרן שם המזיח
וצרכה לישב בטובה ואח"כ לאכול צמת והיה צרכה לנטלה אפילו
יאכל שם בטובה אכילה קבע [אחרונים] ועין צה"ל: ח (מו) נהגו וכו'.
ר"ל אף דמדינא דגמרא לדעת פוסקים ראשונים כשינרן בטובה
יולא לעשות ענינו ולא לחזור מיכף בענין שהיה יולא גמורה וא"כ
הרי הסיוע דעתו מן המזנה וכשיחזור אח"כ נרין לנרן שנית ואפילו
מאה פעמים ציוס ואימת שנקנס אע"פ שאינו אוכל שם מנרן שהרי
גם הישיבה והעמידה שם היא מזנה דהיינו כעין מדורו [דוקא שיולא
יולא גמורה וכמו שכתבנו אכל אם יולא לעשות לרכיו או להביא דבר
לסוכה (פז) א"ל לנרן שהרי לא הסיוע דעתו מ"מ מנהג כל העולם
כדעת הפוסקים שאינם מברכים אלא בשעת אכילה ואפילו אם יושבים

ביאור הלכה

דאפילו לרש"י מחוייב לחזור לסוכה וכ"כ בא"ר וכן סתמיה פנים: * וכל
הפטור מן הסוכה וכו'. זה הכלל הוא דוקא במקום שיש לו לישב כמו
במלבער דהיינו חילול יו"ט ואפילו בחו"מ חייב לנרן אכל אם אינו מלבער
רשאי להחמיר כמו ר"ג שהחמיר על עמנו דלי של מים ואמר העולם
לסוכה [פ"ח בשם עולת שמואל סי' ל"ט]: * הדיוטות. עין במ"ב וכחז
בספר בכורי יעקב נ"ל דמה דאמרין שאינו אלא מעשה הדיוטות ואינו מקבל
שכר זה דוקא כשפטור בעת הישיבה כגון שמתעורר ודומה ובפרט בגשמים
כיון שהם כשפילות כוס על פניו שרצו הראה לו שאינו רואה בעבדו והוא
רואה לבדו רצו לעבדו שאין זה ד"א אכל מי שפטור משום טרחה לחזור
לסוכה כגון כשקרו גשמים צלילה או צלמחט סעודתו או בהולך לסוכה חבירו
לזה יש קטול שכר עליו דלא גרע משותה מים בטובה דאמרין הרי זה
משותה אף שפטור מן הדין וכי"ל וי"ש זה שבעת ישיבה מקיים מצוה סוכה
כראוי רק שלכחפלה לא היה מחוייב לנרן לשם ולכן גם בהגות מיימוני לא
כתב רק כל הפטור מן הסוכה ואינו יולא למשמע שבעת ישיבתו פטור
עכ"ל ועין לקמן בסיומן מ"מ ק"ד צה"ל מה שכתבנו שם בשם הח"א
לענין הולך לסוכה חבירו:

בטובה קודם אכילה שעה אינם מברכים דק"ל דברכה שמברכים
השינה והטיוול והלימוד שכולם טפלים לה (פג) וכחז האחרונים דנכון הדבר ללאח גם דעת הפוסקים הראשונים ולא לישב כך בלי
ברכה וע"כ חיקף צבואו מביה"כ ינרן על דבר שהוא מחמשה מינים ויאכל ממנו (פד) מעט יותר מכביה ינרן לישב בטובה ולא
ינרן אח"כ בשעת אכילה: (מו) אלא בשעת וכו'. ואם בירך פ"א בשעת אכילה ולא יולא מסוכתו לעשות עסקיו ואף אם יולא מסוכתו
רק שהיה דעתו לחזור מיד (פה) א"ל לנרן שנית לישב בטובה (פו) אפילו אם אוכל סעודה שניה כיון שמזנה אחת היא ולכן מי
שיושב כל היום בטובה (פי) ישן צלילה בטובה ומחפלו שם ואינו יולא לשום עסק רק אדעתא לחזור מיד (פט) א"ל לנרן רק בשעת אכילה
ראשונה ואח"כ א"ל לנרן (פז) וי"א דכיון שיולא נתייב אפילו ע"ד לחזור מיד נרין לנרן בשעת אכילה שניה (ז) ואם יולא לעשות
עסקיו (זא) או לביה"כ להחפלו לכו"ע נרין לנרן בשעת אכילה שניה: (מח) אכילה. והמתענה בטובות או שאין דעתו לאכול פח
צאות

שער הציון

(עט) פוסקים: (פ) ט"ז וז"א: (פה) אחרונים: (פז) פוסקים: (פג) מ"א וז"א ונכורי יעקב: (פד) שהוא שיעור חיוב לסוכה וכי"ל כפ"ז וכ"כ צה"מ דלא
כח"א דכתב שיעור בית: (פה) מ"א וז"א: (פו) הנה עיקר הדין דעל אכילה שניה א"ל לנרן כשלא יולא מסוכתו בינתיים מטאר כן בלבוש ושל"ה והבאים
עמהם המ"א ואף לדעת הע"ז וח"מ להבאים להביח דעל אכילה שניה נרין לנרן בכל גווי הנה רוב אחרונים וכמעט כולם הסכימו לדינא דא"ל לנרן
[והם ההלכה ברורה והנהר שלום והא"ר והר"י עמדין וח"א הדך הסיים והגר"ו] אכן אם יולא בינתיים והיולא היה ע"ד לחזור מיד מה יש דיעת
דין אחרונים דעת הדך החיים והגר"ו וכן משמע מנהר שלום שאין לנרן דעת הר"י עמדין וכן הסכים לזה הנכורי יעקב [ומפרש כן דעת הא"ר]
דאף דנעלמח להפוסקים דכל אימת שנקנס לסוכה מנרן מ"מ אם לא יולא יולא גמורה שלא לחזור מיד טדאי אין לנרן שנית כשנקנס הכא כשירצה
לאכול אכילה שניה ינרן שנית לישב בטובה כיון שעכ"פ יולא בינתיים. וספק ברכות להקל אם לא שיש עוד לנרן לזה נדדים אחרים: (פו) מ"א
ז"א: (פח) אפילו אם היה כן כל שעת הימים: (פט) הוא דעת הר"י עמדין והנכורי יעקב הי"ל: (ז) מ"א וז"א: (זא) מ"א ומשמע דאפילו
הלך צלמחט שולחנו לביה"כ להחפלו מנהג או מעריב ונאופן זה היה טדאי דעתו לחזור מיכף לטובתו מ"מ כשישוב לגמור סעודתו נרין לחזור
ולנרן לישב בטובה [נכורי יעקב] והנה ידוע דעטס המ"א משום דהליכה היא הפסק אכל לפי מה שביארנו לקמיה דעת כמה אחרונים דהליכה לא
היא הפסק יש לעין אם ינרן לחזור ולנרן ועין לעיל בסיומן קע"ח צמ"ב סקמ"ז. והנה אם הליכה לביה"כ לא היה צלמחט סעודה רק בן
אכילה לאכילה אף דגם מה יש לעין לכאורה אם נסטר דהליכה לא היא הפסק מ"מ יש לנרן לזה דעת הע"ז ובפרט דעת הר"י עמדין והנכורי
יעקב דק"ל דלאכילה שניה הוא ענין אחר ונרין לנרן שנית אכל צלמחט אכילה אם נסטר דהליכה לא היא הפסק לכאורה מדא אכילה היא וכן
מוכח דעת מלך דהיינו נכנס צלמחט סעודתו להחפלו מנהג או מעריב כל שלא הסיוע דעתו מלאכול א"ל לנרן שנית כשישוב:

הגהות ותיקונים: א) רט"ו: